

ŚWIADOMOŚĆ I SAMOŚWIADOMOŚĆ

- Omówienie rozdziału

AGENDA

- Świadomość i samoświadomość prerefleksyjna
- Prerefleksyjna samoświadomość a „jak to jest”
- Ślepowidzenie
- Świadomość i refleksja
- Podsumowanie

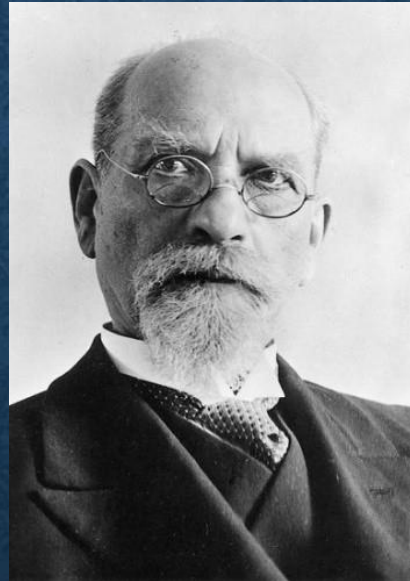
ROZWAŻANIA WSTĘPNE

ŚWIADOMOŚĆ I SAMOŚWIADOMOŚĆ PREREFLEKSYJNA

„Nazywając ten rodzaj samoświadomości <<prerefleksyjną>>, chcemy podkreślić, że nie wymaga ona dodatkowego stanu umysłowego drugiego rzędu, który w jakiś sposób nakierowany jest na dane doświadczenie. Samoświadomość musi być raczej rozumiana jako wewnętrzna cecha podstawowego doświadczenia. Co więcej, nie jest ona świadomością tematyczną, nie wiąże się z uwagą ani nie jest zależna od naszej woli. Jest raczej „milcząca” oraz, co bardzo ważne, całkowicie nieobserwacyjna (nie jest rodzajem introspekcyjnej obserwacji samego podmiotu) i nieuprzedmiotawiająca (nie zamienia mojego doświadczenia w przedmiot spostrzeżenia lub obserwacji).” (s. 69)

ŚWIADOMOŚĆ I SAMOŚWIADOMOŚĆ PREREFLEKSYJNA

ŚWIADOMOŚĆ I SAMOŚWIADOMOŚĆ PREREFLEKSYJNA

„Fenomenologiczny sposób rozumowania można przedstawić następująco: samoświadomość nie jest czymś, co pojawia się w momencie, gdy uważnie przyglądamy się swojemu doświadczeniu (nie mówiąc już o rozpoznawaniu się w lustrze, odnoszeniu się do siebie za pomocą zaimka pierwszoosobowego, posiadaniu teorii umysłu lub identyfikującej historii własnego życia). [...] O samoświadomości można zasadnie mówić za każdym razem, kiedy świadomie postrzegam przedmiot zewnętrzny – krzesło, drzewo kasztanowe czy wschód słońca – ponieważ postrzegać coś świadomie nie znaczy jedynie być świadomym przedmiotu spostrzeżenia, ale również być świadomym doświadczenia tego przedmiotu. W najbardziej podstawowej i fundamentalnej formie samoświadomość wiąże się z pierwszoosobową manifestacją strumienia przeżyć.” (s. 74)

PREREFLEKSYJNA SAMOŚWIADOMOŚĆ A „JAK TO JEST”

„Chodzi raczej o to, że prerefleksyjna samoświadomość jest konstytutywną cechą i integralnym składnikiem świadomości fenomenalnej. Inaczej mówiąc, naszym zdaniem każde doświadczenie charakteryzuje się tym, co określa się mianem posiadania czegoś w sposób perspektywiczny.” (s. 76)

PREREFLEKSYJNA SAMOŚWIADOMOŚĆ A „JAK TO JEST”

„Twierdzą jedynie, że (fenomenalna) świadomość wymaga (słabej lub minimalnej) samoświadomości. Porównajmy trzy różne doznania: zapach rozartych liści bazylii, oglądanie pełni księżyca i słuchanie: muzyki na instrumenty strunowe, perkusję i czelestę Bartók. Chociaż wszystkie te doświadczenia charakteryzuje prerrefleksyjna samoświadomość, która mówi mi, że to Ja ich doświadczam, niemniej różnią się one pod względem tego, „jak to jest” je mieć lub „jak to jest” jest doznawać.” (s. 77)

ŚLEPOWIDZENIE

„Ślepownidzenie jest rodzajem ślepoty, która nie została spowodowana uszkodzeniem oczu, lecz pierwotnej kory wzorkowej (V1), czyli obszaru mózgu, który odpowiada za funkcję wczesnego przetwarzania w procesie rozpoznawania wzorców. [...] ślepownidzenie może zostać wywołane przez uszkodzenie obszaru V1 oraz połączeń grzbietowej części ciała kolankowatego bocznego, które przenoszą sygnały z siatkówki do obszaru V1. W większości wypadków zaślepiona jest tylko część pola widzenia (...).”
(s.86)

ŚWIADOMOŚĆ I REFLEKSJA

„W przeciwieństwie do samoświadomości prerefleksyjnej, która dostarcza nam niejawnego poczucia siebie na poziomie doświadczenia, samoświadomość refleksyjna jest nie tylko jawna, pojęciowa i uprzedmiotowiająca, lecz także jest w stanie ujmować świadomość niższego rzędu jako przedmiot swojej uwagi. W każdej chwili mogę skupić się na własnym doświadczeniu, zmieniając je w przedmiot swoich rozważań. Podczas gdy samoświadomość prerefleksyjna jest wewnętrznym i nierelacyjnym wymiarem samego doświadczenia, refleksja jest złożoną formą samoświadomości [...]” (s. 91).

PODSUMOWANIE

PODSUMOWANIE

„Co jednak z samoświadomością? Armstrong zaprzecza, jakoby kierowca był samoświadomy. Jak jednak pokazaliśmy w tym rozdziale, jeśli kierowca jest świadomy, to jest także prerefleksyjnie samoświadomy” (s. 97).

DYSKUSJA

- Czy według Ciebie każdy stań świadomy zawiera w sobie samoświadomość?

DYSKUSJA

- Czy według Ciebie każdy stan świadomy zawiera w sobie samoświadomość?
- Czy według Ciebie należy odróżniać świadomość od samoświadomości?

DYSKUSJA

- Czy według Ciebie każdy stan świadomy zawiera w sobie samoświadomość?
- Czy według Ciebie należy odróżniać świadomość od samoświadomości?
- Czy według Ciebie fenomenologowie trafnie wyjaśniają problem „kierowcy ciężarówki”?

DYSKUSJA

- Czy według Ciebie każdy stań świadomy zawiera w sobie samoświadomość?
- Czy według Ciebie należy odróżniać świadomość od samoświadomości?
- Czy według Ciebie fenomenologowie trafnie wyjaśniają problem „kierowcy ciężarówki”?
- Czy według Ciebie rozróżnienia, które wprowadzają filozofowie: samoświadomość prerrefleksyjna, refleksja i prerefleksja – sprawdzai się w badaniach psychologicznych?

DYSKUSJA

- Czy według Ciebie każdy stań świadomy zawiera w sobie samoświadomość?
- Czy według Ciebie fenomenologowie trafnie wyjaśniają problem „kierowcy ciężarówki”?
- Czy według Ciebie rozróżnienia, które wprowadzają filozofowie: samoświadomość prerefleksyjna, refleksja – sprawdzają się w badaniach psychologicznych?
- Czy znasz jakiś inny eksperyment/badanie/przykład który świadczyłby o istnieniu samoświadomością prerefleksyjnej?